

Nr 142.

Godkänd av första kammaren den 28 mars 1944.

Godkänd av andra kammaren den 28 mars 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försvarets fabriksfond.

(Statsutskottets utlåtande nr 44.)

Till Konungen.

I propositionen nr 75 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 januari 1944, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll anförts meddela närmare föreskrifter rörande försvarets fabriksfond, dels å riksstatens fjärde huvudtitel under E. Diverse för budgetåret 1944/45 till Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, dels ock å kapitalbudgeten under Försvarets fabriksfond för budgetåret 1944/45 anvisa följande investeringsanslag, nämligen till Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten 1 500 000 kronor samt till Nyanskaffning av maskiner och utrustning 250 000 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår beslöt 1943 års riksdag, att de till försvarets fabriksverk anslutna fabrikernas tillgångar och skulder skulle från och med budgetåret 1944/45 upptagas till redovisning å en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, betecknad försvarets fabriksfond.

Departementschefen har i föreliggande proposition till behandling upptagit vissa spörsmål rörande fondens inrättande, vilka kräva riksdagens medverkan, nämligen frågorna om upptagande till redovisning å fonden av fastigheter, maskiner m. m. samt därmed sammanhängande spörsmål.

Med avseende å den verkställda beräkningen av fabriksfondens tillgångssida, varå skulle upptagas värdet av byggnader och markområden samt maskiner m. m. ävensom å investeringsanslag anvisade rörelsemedel, har riksdagen godkänt vad departementschefen härutinnan anfört.

Vad beträffar frågan om redovisning å fabriksfondens av de av arméförvaltningens förutvarande tygdepartement anskaffade maskiner, vilka uthyrts till privata företag för att utnyttjas vid tillverkningar för Carl Gustafs stads gevärsfaktori, delar riksdagen departementschefens mening, att den omständigheten att maskinerna förvärfvas av privata företag icke bör utgöra hinder för att maskinerna redovisas å fonden i den mån sådant förvärfv icke skett före den 1 juli 1944.

1943 års riksdag ställde till fabriksstyrelsens förfogande en rörlig kredit av 20 000 000 kronor för tillgodoseende av erforderligt rörelsekapital utöver det normala. Riksdagen har icke något att invända mot att fabriksstyrelsen till-

handahålles nämnda kredit under oförändrade villkor även efter fabriksfondens inrättande.

Vad departementschefen föreslagit med avseende å beräkningen av fabriksfondens skuldsida har riksdagen godkänt. Framhållas må, att departementschefen föreslagit vissa ändrade grunder för avskrivning av fabriksverkets fastigheter. Förslaget innebär, att i fråga om sådana investeringsanslag för byggnadsändamål, som anvisas efter fondens inrättande, ävensom beträffande redan anvisade kapitalinvesteringsanslag, i den mån dessa icke disponeras före den 1 juli 1944, skall i stället för grundavskrivning med 50 procent å byggnadsvärdet förekomma ett förfarande med uteslutande årliga avskrivningar. Ett liknande förfarande tillämpas inom privatindustrien och statens affärsverk. Då förslaget medför vissa fördelar ur kostnadsberäkningssynpunkt, har detsamma godtagits av riksdagen.

Enligt beslut vid innevarande års riksdag skall den nuvarande förnyelsefondsredovisningen slopas. I anslutning härtill föreslås nu, att fabriksfondens provisoriska förnyelsefond avvecklas. Vid utgången av budgetåret 1943/44 beräknas å nämnda fond kvarstå en odisponerad behållning av 4 600 000 kronor, vilken behållning ansetts böra tillgodoföras den å riksstatens inkomstsida uppförda inkomsttiteln övriga diverse inkomster. På grund härav erfordras anvisande av ett investeringsanslag för ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, vilket anslag för nästa budgetår beräknas till 1 500 000 kronor, att uppföras under försvarets fabriksfond. Mot vad sålunda föreslagits har riksdagen icke funnit anledning till erinran. Riksdagen har anvisat det äskade anslaget, som överensstämmer med det för innevarande budgetår anvisade.

I fråga om sättet för täckande av kostnaderna för vidmakthållande i fred av de nytillverkande fabrikernas beredskap, vilka kostnader kunna sammanfattas under benämningen tomgångsförluster, hava delade meningar varit rådande. Riksdagen har vid prövningen av denna fråga funnit vägande skäl tala för att ersättningsbelopp för täckande av dessa kostnader årligen anvisas ur särskilt anslag å driftbudgeten och har alltså godkänt departementschefens uppfattning i denna fråga. Riksdagen har härvid förutsatt att kostnaderna icke avse en mera normal tomgångsförlust. Det för ändamålet för nästa budgetår äskade anslaget av 1 000 000 kronor, vilket belopp givetvis endast kunnat approximativt beräknas, har anvisats av riksdagen.

Vad beträffar principerna i fråga om sättet för bestridande av pensionskostnaderna vid fabriksverket har riksdagen kunnat helt godtaga vad departementschefen föreslagit i detta avseende.

Riksdagen har slutligen beslutat, att för nyanskaffning av maskiner och utrustning för nästa budgetår anvisa ett investeringsanslag för fabriksfonden av 250 000 kronor, vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade motsvarande anslaget innebär en minskning med samma belopp, beroende på att användningen av anslaget skulle begränsas till att avse sådana nyan-skaffningar, vilka icke hava karaktären av reinvesteringar.

Vad departementschefen anfört i de delar, varom riksdagen icke särskilt yttrat sig, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 januari 1944 anförts meddela närmare föreskrifter rörande försvarets fabriksfond;

dels till Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk för budgetåret 1944/45 under fjärde huvudtiteln, E. Diverse, anvisat ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

dels ock för budgetåret 1944/45 under försvarets fabriksfond anvisat följande investeringsanslag, nämligen till Ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten 1 500 000 kronor samt till Nyanskaffning av maskiner och utrustning 250 000 kronor.

.Stockholm den 28 mars 1944.

Med undersätlig vörtnad.

Nr 143.

Godkänd av första kammaren den 28 mars 1944.

Godkänd av andra kammaren den 28 mars 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 till engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen.

(Statsutskottets utlåtande nr 45.)

Till Konungen.

I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 4, punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att till Arméns fortifikationsförvaltning: Engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Riksdagen har under punkt 4:o) i sin skrivelse nr 4 anmält, att för engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen anvisats ett sammanlagt belopp av 12 300 000 kronor, att fördelas med 6 000 000 kronor å innevarande budgetår och med 6 300 000 kronor å nästa budgetår.

Med åberopande härav får riksdagen med avseende å det under nu förevarande punkt åskade anslaget anmäla, att riksdagen till Arméns fortifikationsförvaltning: Engångsanskaffning av maskiner m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 under fjärde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Stockholm den 28 mars 1944.

Med undersätlig vörtnad.
